

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук,
Нечипоренко Катерини Петрівни
на дисертаційну роботу Мельник Оксани Миколаївни з теми:
«Проектування електронних освітніх ресурсів з математики
для учнів початкової школи»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Сучасний етап освіти в Україні характеризується посиленою увагою психологів, педагогів, наукових працівників до проблеми формування інтелектуально розвиненого, креативного громадянина суспільства. Орієнтація на особистість як найвищу цінність вимагає переосмислення та вдосконалення традиційних форм і методів навчання у початковій школі, пошуку нових, більш ефективних прийомів організації навчально-виховного процесу. Безперечно, що ефективним засобом реалізації компетентнісного підходу в початковій освіті є електронні освітні ресурси, які підвищують інтерес молодших школярів до навчання, сприяють більш дієвому та швидшому засвоєнню матеріалу.

Актуальність теми підтверджується також і тим, що дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт і тематики НДР Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: «Система психолого-педагогічних вимог до засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення» (ДР № 0112U000281), «Формування інформаційно-освітнього середовища навчання старшокласників на основі технологій електронних соціальних мереж» (ДР № 0115U002232).

Мельник О.М. обґрунтовано актуальність, теоретичне і практичне значення дослідження. Варто окремо звернути увагу на прагнення дисертантки вирішити визначені в роботі суперечності, що є показником якості проведеного дослідження. Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, наукових досліджень із окресленої проблематики дав

зможу дисертантці чітко сформулювати науковий апарат дослідження, зокрема, його мету, яка логічно узгоджується з об'єктом, предметом і завданнями.

У дисертації простежується наукова новизна й особистий внесок здобувачки, який полягає в тому, що нею вперше обґрунтовано та розроблено модель проектування електронних освітніх ігрових ресурсів із математики для учнів початкової школи; функціональну модель електронного освітнього ігрового ресурсу з математики для учнів початкової школи; модель використання електронного освітнього ігрового ресурсу з математики для навчання учнів початкової школи; факторно-критеріальні моделі оцінювання якості електронних освітніх ігрових ресурсів з математики та ефективності навчання математики учнів початкової школи з їх використанням.

Достовірність наукових положень і висновків підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації, зокрема офіційних даних опитувань Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, які стосуються використання електронних освітніх ресурсів у навчально-виховному процесі початкової школи, численних наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених, інтернет-джерел. Перелік використаної літератури в дисертаційному дослідженні складає 272 найменування.

Структура дисертації О.М. Мельник, що складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків, відображає логічний авторський підхід до викладу змісту роботи.

Важливо, що за результатами дослідження опубліковано 20 наукових праць загальним обсягом 14,1 д.а., з них 18 – одноосібних: 9 статей – у фахових наукових виданнях (3 статті – виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз), 2 статті – закордонних виданнях (1 стаття внесена до міжнародної наукометричної бази Scopus), 2 методичних рекомендаціях (1 одноосібна) та 7 тезах доповідей у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій. Публікації та автореферат повною мірою відображають зміст

дисертаційної роботи. Аналіз публікацій авторки уможливило зробити висновок про повноту викладу в науковій літературі основних положень дисертаційного дослідження. Відтак, кількість публікацій є достатньою для висвітлення результатів дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук відповідно до вимог.

Основні положення дисертації пройшли належну апробацію на наукових конференціях різного рівня, серед яких: 5 міжнародних, 6 всеукраїнських, а також науково-методичних і методичних семінарах, круглих столах.

Не викликають сумнівів результати експериментального дослідження. Варто зазначити й те, що основні положення роботи перевірялись у процесі педагогічного експерименту впродовж 2014–2017 рр., що проводився в межах дослідно-експериментальної роботи Всеукраїнського рівня «Розумники» (Smart kids), у якій дисертантка була консультантом.

Рівень постановки досліджуваних проблем, їх осмислення й експертна апробація, культура оформлення роботи дають усі підстави характеризувати О.М. Мельник як сумлінну дослідницю, якій під силу вирішення складних проблем. Результати проведеного комплексного дослідження пройшли належну апробацію й дали змогу розв'язати поставлені завдання, спроектувати електронний освітній ігровий ресурс із математики, описати методику його використання для навчання учнів початкової школи; розробити модель і методику використання електронних освітніх ігрових ресурсів під час навчання математики учнів початкової школи, яка заслуговує на впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів.

Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення результатів проведеного дослідження, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження та побажання, зокрема:

1. Дисертаційна робота значно виграла, якби в тексті важливість використання ЕОІР на уроках математики у початковій школі було

обґрунтовано шляхом формування математичної компетентності учнів молодшого шкільного віку.

2. Бажано було б під час упровадження результатів дослідження розширити його географію, обравши загальноосвітні навчальні заклади різних регіонів України, а не лише м. Києва та Луцьку гімназію № 4 імені Модеса Левицького, адже експериментальне дослідження, проведене дисертанткою тісно пов'язане із Всеукраїнським педагогічним експериментом «Розумники» (Smart kids).

3. Авторкою дисертації визначено, що «ЕОІР повинен містити достатню кількість завдань 4-х рівнів складності, доступ до яких забезпечується як в ручному режимі при проведенні математичних ігор або контрольних робіт, так і в автоматичному – під час виконання тренувальних вправ послідовно за рівнями складності» (с. 98). На наше переконання, здобувачці доцільно було б прописати вимоги щодо кожного із зазначених рівнів і навести приклади завдань відповідно до них.

4. У тексті дисертації та автореферату (с. 8, 9, 11) вміщено значну кількість різноманітних моделей. На нашу думку, за такого підходу втрачається сутність педагогічного моделювання, тому їх варто було б об'єднати в єдину модель, наприклад: модель використання електронних освітніх ігрових ресурсів під час навчання математики учнів початкової школи. Такий підхід уніфікував би результати дослідження і наочно продемонстрував модель загалом.

5. Вважаємо, що робота набула переконливості, якби дисертантка врахувала специфіку навчального предмету «Математика» в початковій школі, відобразивши це у моделі на с. 9 автореферату та с. 107 дисертації. Адже подана модель є поліфункціональною і може бути застосована до будь-якого навчального предмету.

6. Бажано було б прописати санітарно-гігієнічні норми щодо загального часу роботи учнів з ЕОІР на уроці, які неодноразово згадуються дисертанткою у роботі, зокрема на с. 110.

7. У дисертаційному дослідженні зустрічаються орфографічні, пунктуаційні та стилістичні огріхи.

Відтак, варто зазначити, що висловлені зауваження не є принциповими, вони мають рекомендаційний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку наукового дослідження О.М. Мельник, не знижують його високої теоретичної та практичної цінності щодо проектування електронних освітніх ресурсів із математики для учнів початкової школи.

Аналіз змісту дисертаційної роботи, автореферату, опублікованих праць дисертантки дає підставу зробити такий висновок: дисертація Мельник Оксани Миколаївни «Проектування електронних освітніх ресурсів з математики для учнів початкової школи» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, що заслуговує на позитивну оцінку. Рукопис дисертації і автореферат оформленні відповідно до вимог пп 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а, отже, є всі підстави для присудження Оксані Миколаївні Мельник наукового ступеня кандидата педагогічних наук із спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
старший викладач
кафедри початкової освіти
Педагогічного інституту
Київського університету
імені Бориса Грінченка

К.П. Нечипоренко

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 ВЛАСНОРУЧНИЙ ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ (ПІБ) Найденцова О.П. (підпис) Найденцова О.П.
